

goro, Ljubljanski grad, Kamniške gore in bližnjo Koroško. Na komando „hajd naprej na Velicega!“ se dva od unih pet gospodov ustavljata tako, da na noben način ju nismo mogli pregovoriti z nami naprej plezati; „na malem vas počakamo“, bil je njih odločen odgovor. Nas drugih šest z voditeljem doseglo je srečno vrhunec Velikana ravno ob 7. uri.

Mrzel veter je pihal, le 6 stopinj R. gorkote je bilo; plaidi so nam kaj dobro stregli. Počivaje tu smo brali imena v steklenici ter jim tudi svoje pridjali in na pečine se napisali. Čakamo in čakamo poldrugo ure, da bi sitna megla zginila, al kaj se zgodi? Na hip pridrvi tako gosta megla in nas objame tako, da na pet korakov drug družega še videli nismo. To pa nam je bil miglje, hitro kopita pobrati. In nemudoma poslovimo se od Velikana. „Bog daj srečo Ercegovincem!“ zavpijemo doli proti jugoslavenski zemlji, in se spustimo nazaj; jaz jo vdarim prvi kot kažipot, za menoj Skale, Krajec in en ptujec; dva druga pa je moral naš voditelj čez strgane robove skalovja spremljevati, ker sta bila zeló obupana.

Srečno smo prišli vsi na mali Triglav; tu se nam pridružita tudi una dva zaostala. Srečno pridemo tudi doli z malega in opoldne bili smo spet pri koči na zgornji Krmu. Od todi smo se ob 2. uri podali in ob 6. uri zvečer sedeli smo zopet v krčmi pri Šmercu v Mójstrani.

Vodil nas je Klančnik, katerega vsakemu kot prav zanesljivega voditelja priporočamo.

Sedaj pa še nekaj!

Ker je plezanje na mali Triglav posebno pa še čez prelaz po robu na velikega Triglava šembrano težavno, zato tudi veliko moških obiskovalcev ostane na malem ali pa celó še pod malim, pa dadó listke, da jih voditelj gor v steklenico nese. Tudi moj današnji popis kaže, da dva gospoda nista imela korajže podati se na vrhunec. Tako ostajajo „die Triglavbesteiger“ večkrat na poli pota, njihova imena pa romajo kviško. Zato se mi je lansko leto kaj dvomljivo zdelo, ko je „Laibacherica“ št. 209 svetovno novico oznanila, da so 11. in 12. septembra neki gospod, neka gospá in dve frajlici iz Ljubljane Triglav pohodili. Zarad gospé in frajlic nismo mogli nič zvedeti, kako in kaj, ker Gorenc, ako ženski besedo dá, ostane mož beseda; al zarad gospoda spremljevalca sem zvedel, in to je prof. Linhart, da on lansko leto, pa tudi letos na vrhuncu Triglava ni bil, ako ni morebiti na-nj priplaval po kakem „luftbalonu“.

France Kadilnik.

Politične stvari.

O slovenski politiki.

Prijateljsko pismo prijatelju.

(Konec.)

Pa da bi znali upotrebiti vse duševne sile našega naroda v boji proti navalom nemškimi in laškimi, ostane vprašanje vedno še odprto: ali bi se mogli vzdržati sami ali ne?

Naša literatura se nikakor ne razcvitava tako, kakor bi bilo treba in bi bilo želeti. Odkar se je vse vrglo na politiko, je lepoznavsko polje, dramatika, novelistika, pesništvo — vse je zapuščeno. Tudi v vedi in znanosti in v umetnosti le počasi napredujemo.

Resnica pa je tudi, da pisatelji nimajo dosti bralcev, narod je premajhen. Znanstveno delo pri nas ne more na svetlo priti, razen po „Matici“; „Matica“ pa tudi neče in ne more vsacega dela založiti.

Recimo pa, da smo mi v stanu, ustanoviti in vzdr-

žati univerzo in tehniko; al prašam Te: kdo nam bo slovenske knjižnice napolnil, kdo nam bo učene knjige spisal za te visoke šole? — Ti mi boš se vé da nekoliko slovenskih učenjakov naštel, in jaz ti rad pritrdim, da so ti možje vsak svoji stroki kos; pa če jih vse našteješ, kar jih je imenitnih strokovnjakov, ne najdeš jih več, ko komaj za vsako stroko po enega ali dva. Zdaj pa vendar sam veš, da kdor se hoče kake stroke popolnoma naučiti, treba, da bere mnogo različnih avtorjev, da mnenja tega in onega primerja, in si tako sam svojo sodbo naredi. Vzemimo, na priliko, zgodovino: ta zgodovinar pravi tako, drugi tako, tretji zopet obema nasprotuje, in kaj družega trdi. Če pa imamo samo enega zgodovinarja kot profesorja in kapaciteto, in nobenih knjig, potem učenci ne bodo drugih mnenj poznali, ampak samo mnenje svojega učenika; izobrazili se bodo enostransko. Znanstvene kapacitete so redko sejane, in tudi mi Slovenci nimamo vzroka, smélo upati, da bodo pri nas kakor gobe iz tal rastle, in da bomo sami za se, Bog vedi, kako znanstveno cvetje in sadje obrodili. Specifično slovenske visoke šole bi bile slabe; pomagati bi si morali najbolj s tujimi avtorji.

Drugače se pa star pokaže, ako se združimo literarno s Hrvati in Srbi. Naši slovenski učenjaki, združeni z jugoslovanskimi, reprezentirajo že precejšnjo izvorno duševno moč, ki ji ne bo treba vedno in vedno k tujim narodom na posodo hoditi.

Tudi dvomim, da bi mi Slovenci bili zmožni, sami za-se ustaviti germanizacijo.

Ti mi imenuješ sicer druge male narode, kakor Portugize, Holandce in Dance, ki so se vzdržali; al, dragi moj, Ti nisi premislil geografične lege teh dežel. Poglej na zemljevid, in videl boš, da je Dansko nekaj otokov in polotok, ki je s kontinentom le malo v dotiki; Portugalsko in Holandsko se razširja tik morja, in oba naroda, Portugizi in Holandci, imata svoje oči proti morji obrnjene: kupčija je njib glavni zaslužek, in sicer kupčija čez morje, in manj s zahrbtno deželo. Holandci gledajo v London, Danci pa v Stockholm, in ondi imajo zaslombo, kedar bi jih Nemčija hotela pogoltniti, a ta zaslomba je vendar toliko oddaljena, da jim sama samostojnosti in individualnosti ne more vzeti.

Naša geografična lega pa ni tako srečna v tem obziru. Razen Hrvaške meje nas oklepata okoli in okoli dva čisto tuja naroda. Na severu imamo sicer visoke Karnske planine, pa teh ne smemo kot svojo mejo smatrovati, kajti potem izgubimo 120.000 Koroških Slovencev; če se pa teh odrečemo, koliko nas potem še ostane? Na Štajarskem pa nimamo nobene naravne meje, Ptujsko pa Mariborsko polje in nizke gorice ne morejo ustaviti valov proti jugu silečega nemštva, dokler smo navezani samo na svoje slovenske moči. In če bi se prav nemški valovi, prihajajoči iz Koroške, razbili na Karnskih planinah, prigrmeli bi čez južno Štajarsko noter na Kranjsko, in preplavili srce Slovenije. Proti južni imamo sicer morje, a kupčija v tem morji je večidel v rokah Lahov, tako da nam tudi to morje prinaša le tuj duh, tuj jezik in tuje šege. Tudi v zapadni Goriški je naša meja Lahom odprta; le v vednih borbah bi jo mogli ohraniti pred tujimi navali. Kar pa se Hrvaške meje tiče, ne bi bila nam sicer nikoli neprijazna ali celó sovražna, bila bi nam dobra zaslomba; al ta zaslomba je preblizo; bolje ko se v stiski Hrvatov oklenemo, bolj se jim bomo približali, dokler nas sila ne prižene naravnost Jugoslaviji v naročje. Mi čez morje nimamo velike kupčije, toliko več občujemo pa s Hrvati, in bomo še bolj občevali, kedar se naš obrt razvije, in Turški Slovani osvobodijo in nehajo biti mrtvo teló. — To je vse kaj družega, ko pri Portugizih, Holandcih in Dancih, ki jim je nad-

polovica meje morje, katero je tudi njih glavna kup-
čijska cesta.

Zato je moje mnenje, in mislim, da je mnenje vsa-
cega mislečega Slovenca to, da se sami niti literarno,
niti materijalno, niti politično vzdržati ne moremo. To
mnenje sem slišal tudi iz ust prostih Slovenskih kmetov
in delavcev, ki iz skušnje vedó, da na Hrvaškem, Sla-
voniji itd. odpira se jim veliko več trgovine in zaslužka,
kakor pa na nemško stran.

Nekateri se sicer bojijo, da bi nam Hrvatje slov-
nice hrvaške kakor pištole na prsi ne nastavili. A to je
smešen strah; Hrvati niso Nemci, ampak naši bratje;
ni dvombe, da bi se ž njimi porazumeli; Hrvatje dobro
vedó, da nas tako dobro potrebujejo, kakor mi njih,
zato se bodo premislili, predno nas razžalijo; slednjič
pa nimajo nobenega pametnega razloga, z nami trdo
postopati. In recimo, da bi mogli, je vendar to gotovo,
da med Jugoslovani Slovenci ne bomo tisti narodič, ka-
kor smo v primeri z Nemci; med Jugoslovani bi naš
glas tudi kaj veljal.

Ker bi Slovenec ne zgubil svojega maternega je-
zika, bi potem vsak izobražen Slovenec znal sloven-
skega in hrvaškega, kar mu bo le na veliko korist,
kajti kam hočejo naši izšolani mladenči stopiti v prakso?
Mar na Nemško ali na Laško? Ne; tam imajo takih
sami že več ko preveč.

Pač pa bo v slovanskih pokrajinah Turčije inteli-
gencije treba, ako se tam enkrat slovanski narodi Tur-
škega jarma tako ali tako osvobodijo, vsaj kakor je
dozdaj ondi bilo, ne more dalje biti. Tam se bodo za-
čele zidati železnice, vstvarjati šole, oživljati kmetijstvo,
obrtinja in trgovina itd.; našli bodo tam svoj kruh naši
inženirji, telegrafisti; ustanovile se bodo niže in više
šole, iskali bodo jugoslovanskih učiteljev; s civilizacijo
se bo kmalu začela čutiti tudi potreba zdravnikov, od-
vetnikov, političnih in sodnijskih uradnikov. Tudi naša
obrtinja bi našla tam kupca in vedno bolj se bo čutila
tudi za slovenskega meščana in tržana potreba, da se
nauči hrvaški (srbski).

To vse — bodeš mi rekel, dragi prijatelj — so
lepi uzori (ideali), kateri izvirajo iz srca „Gefühlspo-
litikerja“. — Pa reci mi, kar hočeš, tega mi vendar
ne bodeš odreči mogel, da uzori moji vendar niso čisto
jalove domišljije, — da taka slovenska politika je
zdrava, da namerava le blagor naroda našega, pa da
je tudi skozi in skozi lojalna, kajti ona ne sega čez
meje Avstrijske, ona se giblje le na zemlji, — ki je
last Habsburške dinastije, kateri tudi so Hrvatje tako
udani, da so za njo že potoke krvi prelili. Slavna priča
tega je — ban Jelaič let 1848!!

Raznotere opazke

narodnega humorista o Bosniški ustaji.

Zaseženo.

Pogled na Turško bojišče.

Zaseženo.

Zaseženo.